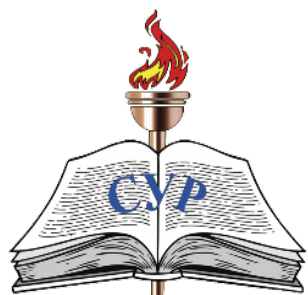

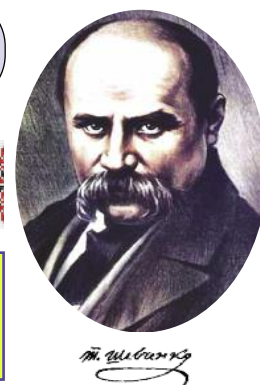
Засуджуємо звірства російської федерації над мирним українським народом!

ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXXV-ий РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 23-24/ ГРУДЕНЬ 2025 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

ПРИВІТАННЯ ГОЛОВИ СУР МИКОЛИ-МИРОСЛАВА ПЕТРЕЦЬКОГО З РІЗДВЯНО-НОВОРІЧНИМИ СВЯТАМИ

Зимові свята щороку стають приводом для радості та повернення до коренів, приносячи із собою світло наших традицій, тепло родини та красу предківських звичаїв, що незмінно передаються з покоління в покоління й об'єднують нас, де б ми не були. У ці дні ми особливо відчуваємо, що єдність української спільноти Румунії є однією з наших найбільших цінностей, а краса української культури проявляється і в колядках, що лунають у домівках, і в святковій вечері, приготованій за давніми традиціями, і в символах віри, які ми обачливо зберігаємо, і в невидимому зв'язку між людьми – у природній солідарності між дітьми, батьками, бабусями й дідусями, у тій любові, з якою передається рідна мова як безцінний дар прийдешнім поколінням.

Де б не жили українці Румунії – у селах, великих містах чи невеликих громадах, дух цих свят дарує однакове відчуття приналежності та спадкоємності, однакову радість зустрічей і рівне прагнення зберігати нашу культурну спадщину. Збереження української мови, традицій та звичаїв є не лише моральним обов'язком перед тими, хто впродовж століть оберігав і відстоював нашу ідентичність, а й відповідальністю перед тими, хто прийде після нас, щоб кожна дитина знала українські колядки, розуміла красу предківських традицій і пишалася культурою, з якої походить.

Упродовж багатьох років Союз українців Румунії залишається поруч із членами спільноти, підтримуючи ініціативи, що зміцнюють людські зв'язки, просуваючи освіту рідною мовою, заохочуючи культурні проекти та супроводжуючи кожне покоління на шляху утвердження української ідентичності. СУР і надалі є головним партнером української громади, безпечним простором, де оживають традиції, де шануються наші цінності та де кожна родина знаходить спадкоємність, повагу й підтримку.

У цій святковій атмосфері, коли звуки колядок і світло різдвяної зірки приносять мир у душі та надію на майбутнє, щиро бажаю вам гармонії й радості у ваших домівках, а в серцях – тепла спільноти, до якої ми належимо.

Бажаю вам щасливого Різдва та Нового року, сповненого здоров'я, звершень, натхнення й віри в те, що разом ми здатні зберегти й передати далі суть нашої української ідентичності.

Голова Союзу українців Румунії
Депутат Парламенту Румунії
Микола-Мирослав ПЕТРЕЦЬКИЙ

Президент України Володимир Зеленський привітав Нікушора Дана з Національним днем Румунії

Президент України Володимир Зеленський привітав Нікушора Дана з Національним днем Румунії, висловивши вдячність за послідовну підтримку Бухарестом суверенітету й територіальної цілісності України, а також за вагомий внесок Румунії у зміцнення безпеки Української держави та всього європейського регіону.

«Від імені народу України та від себе особисто щиро вітаю вас із Національним днем Румунії. Ми високо цінуємо послідовну та принципову позицію Бухареста щодо підтримки суверенітету й територіальної цілісності України в умовах жорстокої війни, розв'язаної Росією, а також підтримку нашого стратегічного курсу на набуття повноправного членства в Європейському Союзі та НАТО.

Українці вдячні румунським партнерам за практичну допомогу, надану нашої державі.

Переконаний, що вона є важливим внеском не лише у зміцнення оборонних спроможностей України, а й у посилення безпеки Румунії та всієї Європи.

Особливо приємно відзначити динамічний і взаємовигідний характер відносин між нашими дружніми державами та народами, спільне розуміння викликів безпеки й гібридних загроз для Чорноморського регіону та Європи загалом, а також розвиток нових форматів багатосторонньої співпраці.

Переконаний, що з вашим вступом на посаду наш діалог отримає новий імпульс, а відносини між Україною та Румунією перейдуть на рівень справжнього стратегічного партнерства.

Бажаю вам успіхів і благополуччя, а дружньому румунському народові – миру та процвітання!»

Привітання Голови СУР Миколи-Мирослава Петрецького з нагоди Національного дня Румунії

1 грудня – це день кожного, хто живе на території Румунії, день, коли ми вишановуємо наше минуле й упевнено дивимося в майбутнє. Це момент, коли ми підтверджуємо наші фундаментальні цінності – свободу, єдність і солідарність, згадуючи, що сила нації полягає у здатності її людей об'єднуватися в спільних проєктах, надихати одне одного та разом будувати демократичну, процвітаючу, сильну й єдину державу.

Велике Об'єднання 1 грудня 1918 року було не лише результатом волі румунської більшості, а й наслідком значущого внеску національних меншин. Їхня роль була складною, глибокою та відповідальною. Участь представників меншин у Національних зборах історичних провінцій, зокрема на доленосному зібранні в Алба-Юлії, стала яким підтвердженням відданості ідеї самовизначення та проєкту Об'єднаної Румунії.

У складних обставинах після Першої світової війни та на тлі розпаду двох імперій національні меншини проявили зрілість, далекоглядність і політичну мудрість. Вони підтримали творення держави, здатної забезпечити стабільність, безпеку й перспективи розвитку. Представники меншин сприяли формуванню сприятливого політичного середовища, делегували своїх представників, брали участь у політичних організаціях, підтримували військові зусилля та економічне відродження.

Резолюція Національних зборів в Алба-Юлії чітко визнавала значущість меншин, проголошуючи «повну національну свободу для всіх народів, які проживають разом», гарантію права кожної етнічної спільноти навчатися, управляти та здійснювати пра-

восуддя рідною мовою, а також пропорційне представництво в законодавчих органах держави. Саме ці принципи заклали підвалини моделі співіснування, яка прагнула зберегти ідентичність і культуру кожної спільноти.

Після 1989 року Румунія розпочала демократичну перебудову, спираючись на міцні конституційні основи. Конституція 1991 року гарантує рівність усіх громадян «незалежно від раси, національності, етнічного походження, мови, релігії, статі,

чість перед обличчям історичних викликів. Сьогодні, 1 грудня, ми відзначаємо не лише великий день нашої історії, але й мобілізуємося перед викликами сучасності. Ми живемо в умовах серйозних загроз: масштабної війни на нашому кордоні, проявів гібридної агресії, що прагне посягти хаос, ненависть і розкол у суспільстві, а також атак на демократичні цінності.

У цій ситуації наші єдність та солідарність із Україною, яка своїм героїчним спротивом захищає всю Європу, мають вирішальне значення. Тільки разом ми можемо стримати агресію Росії та подолати один із найтемніших періодів новітньої історії Європи.

Відкрите суспільство потребує толерантності, емпатії та взаємної поваги, щоб функціонувати збалансовано та ефективно проти сучасних загроз. Зміцнення цих принципів є необхідним для збереження внутрішньої згуртованості та публічного простору, в якому кожен має можливість висловитися й зробити свій внесок.

Цінності, що лежали в основі Великого Об'єднання – співпраця, солідарність, повага до різноманіття та орієнтація на спільне благо – залишаються актуальними й сьогодні. Вони мають бути доро-

говказом для румунського суспільства у відповідь на стрімкі зміни в Європі та світі. Продовження демократичного розвитку, зміцнення інституцій і підтримання відкритого діалогу між спільнотами є ключовими умовами для збереження нашої єдності та забезпечення стабільності і прогресу країни.

На многая літа, Румуніє! Вітаю всіх румунів і всіх, хто називає цю країну своїм «домом»!

думок, політичної приналежності, майнового стану чи соціального походження», тим самим зміцнюючи підмурівок сучасного та інклюзивного суспільства. Румунська держава досягла значного прогресу у сфері захисту прав національних меншин, ставши європейським еталоном і активним учасником формування міжнародних стандартів у цій галузі.

За 107 років, що минули від часу Великого Об'єднання, румунська нація продемонструвала силу, витривалість і рішучість

З діяльності голови СУР, депутата Миколи-Мирослава ПЕТРЕЦЬКОГО

Палата депутатів підтримала ініціативу щодо посилення медіаграмотності та боротьби з дезінформацією

Палата депутатів у вівторок, 5 листопада, переважною більшістю голосів ухвалила законодавчу пропозицію про внесення поправок до Закону № 504/2002 про телерадіомовлення, ініційованого головою Союзу українців Румунії, депутатом Миколаю-Мирославом Петрецьким. Пропозиція створює правову базу для поширення аудіовізуальних освітніх повідомлень, що інформуватимуть громадян про небезпеку дезінформації та важливість перевірки новин із надійних і різноманітних джерел.

Законодавча ініціатива стала продовженням положень Закону № 27/2025, також розробленого Миколаю-Мирославом Петрецьким і підписаного Президентом Румунії у березні. Обидва акти спрямовані на підвищення рівня медіаграмотності населення і зміцнення інформаційної безпеки в умовах зростаючого впливу фейкових новин.

Поправки передбачають, що теле- та радіомовники транслюватимуть освітні повідомлення, покликані допомогти гро-

мадянам розпізнавати фейковий контент, розвивати критичне мислення, перевіряти інформацію з кількох джерел та надавати перевагу офіційним ресурсам і відповідальним медіа. Водночас створюється механізм, який дозволить Національній раді з питань телерадіомовлення ініціювати й реалізовувати загальнонаціональні інформаційні кампанії, спрямовані на боротьбу з дезінформацією. У

документі підкреслюється важливість збереження балансу між свободою слова та суспільною відповідальністю аудіовізуальних медіапослуг.

Закон також враховує потреби громад національних меншин. У тих населених пунктах, де частка представників меншин перевищує 10%, мовники, що здійснюють трансляції мовами цих спільнот, будуть зобов'язані відтворювати затверджені інформаційні повідомлення мовами відповідних меншин. Це забезпечить рівний та інклюзивний доступ до достовірної інформації всіх громадян.

Подякувавши депутатам за підтримку, Микола-Мирослав Петрецький висловив вдячність членам комітетів з правової політики та культури за врахування позицій Законодавчої ради та Уряду. Він висловив упевненість, що Сенат так само підтримає цю законодавчу ініціативу, яка має важливе значення для формування медіаосвіченого суспільства та протидії дезінформації.

www.uur.ro

Проблема мобільного зв'язку в прикордонних регіонах

Голова Союзу українців Румунії, депутат Микола-Мирослав Петрецький звернувся із запитом до голови Національного органу з управління та регулювання у сфері комунікацій (ANCOM) Валерія Згоні, закликаючи надати роз'яснення та вжити конкретних заходів щодо покращення мобільного зв'язку та доступу до інтернету в прикордонних районах Сучавського та Марамурського повітів.

У своєму зверненні Микола-Мирослав Петрецький наголосив, що телекомунікації є стратегічно важливою сферою розвитку сучасної держави. Румунія за останні роки досягла відчутних успіхів і посідає провідні позиції в Європі за швидкістю інтернету та якістю мобільних послуг.

Водночас у низці регіонів, особливо в сільській місцевості та прикордонних зонах, зберігаються серйозні проблеми, які суттєво ускладнюють повсякденне життя населення.

Найбільш критична ситуація фіксується у населених пунктах уздовж кордону з Україною, де компактно проживає українська меншина. У низці сіл Сучавського повіту, а також у Марамуреші – зокрема в долинах Вішеу та Рускови – мешканці часто залишаються без доступу до сигналу румунських мобільних операторів. У таких випадках телефони автоматично переходять у роумінг українських мереж, що призводить до суттєвих додаткових витрат, попри те, що користувачі перебувають на території Румунії.

Проблема ускладнюється тим, що режим «Roam like at home» не поширюється на Україну, яка не входить до Європейського економічного простору. Таким чином, громадяни Румунії фактично змушені нести витрати, спричинені технічними недоліками інфраструктури, на які вони не можуть вплинути.

Микола-Мирослав Петрецький підкреслив, що приклад пункту пропуску «Сірет» демонструє можливість швидкого й ефективного вирішення проблеми: встановлення нового ретранслятора одразу забезпечило стабільне покриття і усунуло втрати сигналу. Це дово-

дить, що результативні технічні рішення існують і можуть бути впроваджені оперативно.

Водночас у більшості інших прикордонних населених пунктів телекомунікаційна інфраструктура не оновлювалася понад 20 років. Замість модернізації встановлювалися лише інформаційні таблички про ризик переходу в роумінг – формальний захід, який не вирішує головної проблеми.

У цьому зв'язку голова СУР попросив очільника ANCOM повідомити, чи існує план модернізації мобільної та інтернет-інфраструктури в прикордонних зонах Сучавського та Марамурського повітів, а також які технічні рішення можуть бути застосовані для усунення небажаного переходу в міжнародний роумінг на території Румунії.

Микола-Мирослав Петрецький наголосив, що мешканці цих громад мають право на сучасні, стабільні та доступні комунікаційні послуги – так само, як і всі громадяни Румунії. Держава, своєю чергою, зобов'язана забезпечити це через ефективну взаємодію між відповідальними державними структурами та мобільними операторами.

www.uur.ro

Микола-Мирослав Петрецький провів робочу зустріч з керівництвом Тульчанської повітової ради

Учетвер, 13 листопада, голова Союзу українців Румунії (СУР) Микола-Мирослав Петрецький провів робочу зустріч з головою Тульчанської повітової ради Горією Теодореску та його заступниками – Лавінією Візауер і Янку Начіадісом.

Основною метою зустрічі стало зміцнення співпраці між СУР і повітовими органами влади та визначення пріоритетних напрямів підтримки української громади у повіті Тульча.

Під час розмови Микола-Мирослав Петрецький підкреслив значущу роль Союзу

українців Румунії у сприянні згуртованості громад та розвитку міжетнічного діалогу. Він наголосив, що СУР є важливою ланкою співпраці між Румунією та Україною, діючи в дусі європейських цінностей і добросусідства.

Голова СУР нагадав, що цього року організація відзначає 35-річчя діяльності, протягом якої послідовно працювала над зміцненням національної ідентичності української меншини та реалізацією численних проєктів у сферах культури, освіти й місцевого розвитку.

Окремо Микола-Мирослав Петрецький зупинився на підтримці, яку СУР надає

українській громаді через поправки до Державного бюджету Румунії. Ці ініціативи спрямовані на розвиток освітніх програм, культурних проєктів та збереження українських традицій. Він високо оцінив конструктивну співпрацю з місцевою владою повіту Тульча, яка ґрунтується на взаємній повазі та відкритості.

Однією з ключових тем зустрічі стала участь румунських регіонів у процесах відбудови України. СУР, за словами голови, активно сприяє налагодженню інституційних контактів між органами влади обох країн.

Сторони також обговорили актуальні питання, що стосуються української меншини у Тульчанському повіті, та домовилися про регулярні зустрічі задля своєчасного реагування на потреби громади й ефективну взаємодію з повітовою адміністрацією.

Зустріч пройшла у відкритій та конструктивній атмосфері, засвідчивши спільну налаштованість на поглиблення співпраці в інтересах усіх мешканців повіту.

Підсумовуючи бесіду, голова СУР подякував панові Горії Теодореску та його заступникам – Лавінії Візауер і Янку Начіадісу – за теплий прийом і відкритість до діалогу, підтвердивши відданість Союзу українців Румунії принципам партнерства та спільної роботи на благо громади.

У зустрічі також взяли участь перший заступник голови СУР Богдан Мойсей, голова Тульчанської філії Союзу Лучіка Герман та перший заступник голови філії Георгій Мунтяну.

www.uur.ro

Медицина інфраструктура Бетхаузена модернізована за підтримки представника СУР у Парламенті Румунії

Тіміська філія СУР оголосила, що громада Бетхаузен отримала кошти на оснащення місцевого медичного кабінету сучасним обладнанням. Фінансування було забезпечене завдяки поправкам депутата Миколи-Мирослава Петрецького, поданим торік до Державного бюджету Румунії. Це рішення дало змогу зміцнити медичну інфраструктуру громади й підвищити доступність якісної медичної допомоги для місцевих жителів.

У межах цього фінансового пакета було придбано сучасне медичне обладнання, необхідне для оперативної та точної діагностики: **Ультразвуковий діагностичний апарат, електрокардіограф**, а також іншу медичну техніку. Нові медичні обладнання дозволять значно підвищити рівень медичного обслуговування в громаді.

Новий комплект обладнання сприятиме:

- покращенню якості медичних послуг, що надаються мешканцям громади;
- підвищенню безпеки пацієнтів завдяки точнішій діагностиці;
- забезпеченню швидшої та ефективнішої медичної допомоги навіть на місцево-

му рівні, без необхідності звертатися у віддалені лікарні.

Під час встановлення та введення в експлуатацію обладнання були присутні представники місцевої влади – Дачіан Сирбу, заступник селищного голови Бетхаузена, а також Василь Кондрей, представник місцевої організації СУР. Вони висловили щире вдячність голові СУР за постійну підтримку та послідовні кроки, спрямовані на розвиток медичної інфраструктури громади, підкресливши, що такі ініціативи мають реальний та відчутний вплив на якість повсякденного життя мешканців.

Союз українців Румунії вкотре підтверджує свою відданість проєктам, які приносять конкретну користь громадянам. Організація і надалі підтримуватиме та просуватиме ініціативи, спрямовані на модернізацію медичної інфраструктури в Тіміському повіті та в інших регіонах країни, зміцнюючи добробут і безпеку місцевих громад.

www.uur.ro

FILIT2025: українські письменники на війні та сила слова у часи конфлікту

З 22 по 26 жовтня 2025 року Ясси перетворилися на справжню європейську літературну столицю. 13-й Міжнародний фестиваль літератури та перекладу (FILIT) привернув увагу до літератури та перекладу як потужних рушійних сил культурного діалогу, об'єднавши авторів, перекладачів і читачів із різних країн під егідою європейської співпраці.

У рамках редакційного проєкту FILIT 2025 Національний музей румунської літератури в Яссах запросив дванадцять українських письменників поділитися власним досвідом війни за захист України від російського вторгнення. До цієї групи увійшли Катерина Бабкіна, Роман Буданов, Сергій Демчук, Тамара Дуда, Анюта Гальперіна, Олена Герасим'юк, Ганна Городецька, Олександр Ірванець, Павло Казарін, Павло Матюша, Валентин Поспелов і Тея Саніна. Їхні тексти зібрано у виданні «Механізми захисту. 12 українських письменників на війні», передмову до якого написала Вікторія Матюша, а переклад румунською здійснив письменник і перекладач, голова Бухарестської філії Союзу українців Румунії Михайло Гафія Трайста.

У перший вечір фестивалю двоє авторів із цієї групи – поетеса, активістка та парамедик Олена Герасим'юк та поет, прозаїк, перекладач і офіцер Збройних сил України Павло Матюша – взяли участь у спеціальній сесії «Українські письменники на війні». Вони поділилися своїми свідченнями про те, як в умовах повномасштабної війни Росії проти України література стає могутнім інструментом спротиву й пам'яті.

Публіка була глибоко зворушена цими виступами, які висвітлювали не лише драму війни, а й силу слова перед обличчям страждань. Через такі зустрічі FILIT 2025 вкотре продемонстрував: література не лише розповідає історію світу, а й здатна його зцілювати.

«Чи ви ще боїтеся чогось після всього, що пережили на війні?» – таке питання поставив українським письменникам модератор зустрічі Роберт Щербан, а їхні відповіді були сповнені сили та відвертості. Олена Герасим'юк показала, як війна змінює сприйняття життя. Від першого пострілу на Інститутській у 2014 році, коли вона, юна й безстрашна, відчувала себе майже безсмертною, до волонтерської роботи на фронті та служби парамедиком, вона прой-

шла шлях усвідомлення крихкості людського життя. Сьогодні її страхи – це не слабкість, а свідчення глибокого досвіду та уважності до життя й близьких, до тих, хто поруч.

«До того, як війна прийшла в моє життя, я дійсно думала, що це щось, що вже не може повторитися в 21-му сторіччі. Я думала, що це якісь спогади старих дідусів, я думала, це якісь історії, які сталися десь там, з кимось іншим, але точно не зі мною, тому що я живу в цивілізованій країні, я живу в Європі, я вчуся в класному університеті – ну що, може піти не так?

І уявляєте, це трапилося зі мною, війна зі мною трапилася. Вона трапилася з Павлом, з його дружиною, з нашими знайомими, з дітьми наших знайомих, з тими, хто був багатий, бідний, освічений, неосвічений, включений, виключений, з абсолютно кожним в нашій країні трапилося найгірше. І тепер перед вами сидить людина, ви всі напевно думаєте, що в мене великий досвід, що я відбула сім років у госпітальєрах, що я дуже багато бачила, можливо, звикла, але перед вами вже сидить людина, яка дуже сильно боїться.

Я боюся втратити когось зі своїх знайомих. Я боюся зараз зайти в новини і прочитати, що в мене вже, наприклад, нема вдома. Я почала боятися реальності, дуже багатьох речей. І, можливо, те, що я написала тут, в цій книзі, можливо, те, про що я пишу вірші і про що я говорю з вами і буду говорити, це дійсно про страх і про те, що він нам дає, які унікальні знаки, він дозволяє нам зрозуміти, що скоро буде щось не так, що скоро твоя реальність зміниться».

Продовжуючи роздуми Олени, Павло Матюша звернув увагу на фундаментальну крих-

кість людського життя. Він нагадав, що смерть може настати миттєво й у найнесподіваніший спосіб – не лише від обстрілів, а й через медичні причини, які трапляються як на фронті, так і поза ним. Для Павла страх на війні виходить далеко за межі фізичної загрози: він пов'язаний із можливістю втратити те, за що насправді ведеться боротьба – існування культури, нації, майбутнього покоління.

«Питання не в тому, чи людина боїться загинути на війні, а, зрештою, чи вона в принципі боїться смерті як такої. Відповідно, у війні є щось інше, щось, чесно кажучи, більше за страх звичайної фізичної смерті. І для мене особисто оце більше воно стосується втрати того, за що, власне, у нас ця війна ведеться. Ми воюємо не просто проти наших ворогів, ми воюємо за своє існування, існування свого культурного коду, який ми хочемо, щоб тривав в століттях, тисячоліттях. І втрата цього є для мене особисто найстрашнішою втратою, те, чого я боюся більше, ніж своєї особистої смерті.

І, звісно, питання не в тому, чи нам страшно, чи ні. Очевидно, нам страшно. Це неможливо, коли відбувається поруч з тобою якісь вибухи або для когось ближній бій, дрони і так далі. Цього неможливо не боятися, це звичайна фізична реакція і це трапляється як на передньому краї, так і, на жаль, і в наших мирних містах. Питання, зрештою, в тому, чи ми боїмося чогось ще більше, ніж фізичного знищення, фізичної смерті? І для мене це, власне, екзистенційне питання нашого тривання як нації».

На запитання про сміливість, як невід'ємну складову кожної людини, яка захищає свою Батьківщину зі зброєю в руках, Олена Герасим'юк відповіла, що вона є основою будь-якого перебування на фронті. На її думку сміливість не завжди приходить сама по собі, її доводиться змушувати себе проявляти через відповідальність за інших і небезпеку, з якою стикаєшся щодня. Як філолог, вона не мала військової підготовки, але обставини змусили робити складні й рішучі кроки, що згодом сформували її характер та відкрило нові можливості для творчості – писати відверто, без страху й обмежень.

(Продовження на 6 стор.)

Василь КАПТАРУ

FILIT2025: українські письменники на війні та сила слова у часи конфлікту

(Закінчення. Поч. на 5 стор.)

«Власне, сміливість, мені здається, є основою будь якого перебування на фронті, тому що для того, щоб ти працював в цих умовах, ти повинен змусити себе бути сміливим. Я на собі це відчула, коли я поступово почала ставати старшою екіпажу і мені доводилося робити певні сміливі речі, але внутрішньо мені було дуже страшно від відповідальності за інших, від того, що хтось може загинути, від того, що щось може піти не так.

Тому що я філолог, мене ніхто не вчив, як робити рейси дальньої евакуації, мене ніхто не вчив, як вивозити людей і так далі. Просто мені довелося бути сміливою в цих обставинах, от і все... Та здобути цей досвід. Проте ця сміливість, вона сформувала характер і вона сформувала певну манеру, коли ти робиш два кроки вперед і ні одного назад, бо тобі не можна. І тому я думаю, що почала писати більш відверто, тому що я більше не бачу рамок в своєму мистецтві».

Павло Матюша, продовжуючи розмову про сміливість, наголосив, що найвражаюче у війні – це те, як звичайні люди здатні на надзвичайні вчинки. Ті, з ким він колись грався у дворі чи працював поруч, сьогодні стають стрільцями, мінометниками, кулеметниками і, зрештою, справжніми героями, які проявляють мужність у найважчих обставинах. Павло переконаний: неможливо передбачити, хто виявиться сміливим, доки людина не опиниться перед випробуванням.

«Якби в мене запитали перед війною, виставили всіх в одну лінію і сказали – назви, хто з них сміливий, я б не знав що сказати, це невідомо. І я переконаний, що це проявляється вже по самому факту. Тобто сказати, хто себе як проявить, без реального досвіду неможливо. І ці люди, вони проявили себе як справжні герої. Є нагороджені, які отримали з рук президента ордени, звичайні роботяги з села, і є ті, які не витримують, цього теж не можна наперед визначити. Якимось я помітив дві речі, які зараз хочу сказати. По-перше, кожна людина здатна набагато більше, ніж вона думає. Тобто потенційно всі тут присутні здатні на дуже сміливі, справді героїчні кроки. І друге: всі ці люди мають межі своїх можливостей, вони стосуються в тому числі, тривалості витримування того чи іншого тиску. Іншими словами, всім бійцям потрібна ротація».

Під час розмови в межах фестивалю мова зайшла про те, як війна і смерть впливають на літературну мову. Олена сказала, що війна – це всепоглинаюча сила, розповівши, що за весь рік після повномасштабного вторгнення, вона настільки занурилася у волонтерство, допомогу, роботу, що для творчості залишалось зовсім мало місця. Увесь рік міг умістити лише чотири вірші – настільки інтенсивною стала реальність.

«Проте потім, коли я зрозуміла, наскільки сильно війна мене збідніла, я дуже розлилася і

кожної хвилини, яка випадала мені вільною, я старалася писати і я зрозуміла, що втратила силу за цей рік. І тому зараз, коли я пишу, коли я оцінюю конкурс, тому що я дуже люблю цим займатися, коли я бачу, як починають писати нові голоси, зараз я розумію, що це неймовірна перемога над всім, тому що зараз навіть писати в Україні стало тяжко.

І тому, коли я пишу зараз вірші, мені не вистачає паперу, мені не вистачає цього простору на А4, який мені дається в межах мого жанру і вважається, що все. І тому я прагну ставити перформанси, тому я прагну виходити за межі сцени, тому я прагну докричатися до аудиторії в новий для себе спосіб, тому що мені стало мало паперу в цих нових обставинах».

Павло Матюша додав, що через війну сучасне письмо в Україні зазнало глибоких змін. Сьогодні літературні твори, частіше обмежуються поезією або короткою прозою – це миттєві рефлексії, емоції, спроби зафіксувати момент. Він каже, що наразі немає часу на повноцінну роздумливу літературу.

«Наше письмо, на мою думку, воно вільніше говорить, воно не задумується про якісь межі, про якусь коректність. Те, що ми зараз пишемо, воно чесне, воно дихає і це відрізняє нас, всю літературу України, умовно, від періоду перед Великою війною, тому що війна триває довший час. Але хтось в неї влився в 2014-му, хтось, напевно, все таки в 2022-му. Таких, які не влилися досі, таких вже не існує. Велика форма, наприклад, роман про війну, я думаю, з'явиться вже після її завершення. Зараз час воювати і, можливо, відгукуватися цими чотирма віршами, п'ятьма віршами на рік».

Олена зізналася, що за роки війни почала по-новому відкривати для себе поезію, адже її життя раптово змінилося, коли з філологині вона перетворилася на парамедикиню. Письмо стало для неї способом подивитися на світ збоку, осмислити своє нове місце в ньому та уявити його по-іншому. Тепер поезія виконує ще одну важливу функцію: вона дозволяє створювати словесні пам'ятники тим, хто був важливим або чия доля глибоко її вразила.

«Поезія дійсно допомагає мені відволікти-

ся, але, напевно, не в той спосіб, який ви подумали. Для мене стало дуже важливо бути письменницею, не втратити саме цю частину своєї ідентичності, тому що інакше це означало би, що ворог мене переміг. Це означало, що вони такі сидять в Кремлі, в своєму 306-му кабінеті, чи якомусь там, і кажуть: Ага! Герасим'юк перестала писати вірші, отак от, для цього ми запустили туди цю бомбу. І також змінилася дещо інша штука, коли я читаю вам вірші, а я буду їх читати, і Паша вам буде їх читати, ми говоримо тепер не від себе, ми тепер кричимо за всіх тих, з ким ми стоїмо пліч о пліч. Ось що тепер означає поезія».

Павло розповів про терапевтичну силу письма, яке допомагає висловити болючі емоції і полегшити душевний стан. Для нього та його дружини Вікторії листи стали способом зберегти зв'язок на відстані та підтримати стосунки, навіть коли війна руйнує життя багатьох родин. Письмо виявилось не лише засобом вираження, а й справжнім рятівним фактором для їхнього шлюбу.

«Точно потрібно писати, потрібно писати листи, потрібно писати поезію, потрібно писати, можливо, якийсь гумор, не потрібно тримати в собі, а поети обов'язково мусять писати вірші. І я переконаний, що саме для цього, зрештою, ми і воюємо, щоби ми самі, наші діти, наші близькі могли писати так, як вони бачать, так, як вони хочуть своєю мовою, на своїй землі, вірші, газети, видавати книги, знімати фільми, ставити п'єси. Це те, заради чого ми воюємо».

На запитання, чи можуть вони читати російську літературу, Павло Матюша та Олена Герасим'юк відповіли по-різному, демонструючи різні підходи до цього питання у контексті війни. Павло категорично відмовляється від читання російських письменників, пояснюючи, що вбачає між ними спільні цінності та культурний контекст, який, на його думку, сприяв насильству та руйнуванню в Україні. Він підкреслює, що російські автори не існують відокремлено від своєї нації та її дій, для нього вони несуть відповідальність через культурне середовище, в якому зросли, і тому не мають місця в його читацькому досвіді.

Натомість Олена Герасим'юк підходить до цього питання критично та рефлексивно. Вона читає російську літературу, але робить це зі значним аналізом та порівнянням із реальними свідченнями геноциду та масових вбивств під час війни. Олена аналізує як художні тексти в російській літературі переплітаються з пропагандою і підкреслює, що важливо, аби історію та війну висвітлювали українські голоси, а не російські.

Насамкінець, відповідаючи на запитання про повоєнні плани, Олена сказала, що після війни планує продовжувати працювати і відновлювати ті території України, де залишилися її друзі, бойова слава та зруйновані домівки багатьох людей. Її повоєнне завдання – відновлювати поранену країну, яка зараз страждає через війну. Водночас у Павла більш прості, людські прагнення: помочити ноги в Азовському морі та відпочити в рідному Криму.

РУМУНСЬКО-ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ ПРОЄКТ КУЛЬТУРНОГО СПРОТИВУ

Цієї осені Бухарест, Краків і Київ стали трьома точками великого культурного маршруту - міжнародної виставки плакатів, що пропонує новий погляд на спільну історію, культурну взаємодію та стійкість України, Румунії та Польщі. Проєкт «Інтермаріум постер – мистецтво спротиву та єдності» поєднує молодих дизайнерів, викладачів, дослідників і культурних менеджерів у потужному діалозі про війну, спротив та європейську солідарність.

З 1 по 30 листопада виставка представлена у Національному театрі Бухареста в межах Graphic Days Bucharest. Далі Краків прийняв частину експозиції, а фінальною точкою маршруту став Київ, де з 28 листопада по 14 грудня буде виставлено 90 студентських плакатів – свідчень творчої реакції на війну, пошуку історичних паралелей та прагнення до міжкультурного порозуміння.

Попри свою візуальну форму, ця виставка не лише про дизайн – це про спротив, дипломатію, пам'ять і голос покоління, що дорослішає під звуки сирен.

Проєкт реалізовано ГО Faina UA за підтримки Європейського Союзу (програма «Дім Європи») у партнерстві з Київським національним університетом культури і мистецтв, Київським університетом культури, Польськими інститутами в Києві та Бухаресті, Ягеллонським університетом, та фестивалем Graphic Days Bucharest.

Виставка структурована у три великі тематичні модулі:

Україна – Румунія: Разом протягом століть

Від цивілізації Трипілля-Кукутень до сучасної підтримки українських пілотів, що тренуються в Румунії.

Що нас об'єднує: Польща – Україна

Спільні битви, постаті культури, ідея Інтермаріуму як стратегія регіональної єдності.

Творчий спротив

Плакати, створені студентами під час повномасштабної війни – художній жест, що перетворює дизайн на інструмент свідомої позиції.

Студентські плакати – серце виставки. Вони створені не в академічному спокої, а в реальності війни: під час блекаутів, у гуртожитках без води й тепла, у потягах під час евакуації. Саме в цих умовах у перші дні вторгнення народилася дизайн-група «Креативний спротив», яку курує заслужений художник України Андрій Будник. Він зазначив:

«Це освітній проєкт і для нас велика честь виставлятися з великими майстрами дизайну, такими як, наприклад Петер Поч.

Але, мені здається наші студенти заслужили таке право, тому що кожен із цих плакатів створений у ненормальних, нелюдських умовах, вони створені під обстрілами, бомбардуваннями. Ми маємо дизайн-групу спротиву російській агресії, в цій групі вже дві людини загинуло. Є плакати, які ми не можемо виставляти під реальними іменами авторів, бо ці автори мають родичів на окупованій території.

Таким чином, опір стає для нас щоденною реальністю в умовах війни. Це не робота західного дизайнера в теплому офісі, це реально щоденний подвиг студента, який мо/е повернутися до гуртожитку і не отримати води й електрики.»

Перший модуль виставки представляє історичні, культурні та особистісні зв'язки двох країн. Це не лише плакати, а й візуальні оповіді про спільні корені. Андрій Будник підкреслив:

«Ми маємо цілу низку персон, які пов'язують наші історії та культури і я зупинюся дуже стисло на головних. Петро Могила походив із дуже відомого молдовського роду, але в Києві він відродив Софійський собор – перлину середньовічної архітектури. Український гетьман Іван Мазепа був похований у румунському місті Галац. Жінка з платівкою – відома єврейська співачка Сіді Таль, яка виступала в барах і ресторанах Бухареста, але саме вона виховала нашу поп-зірку Софію Ротару, яка має у своєму репертуарі пісні румунською мовою.

Представлено кількох художників, які навчалися в Бухарестській академії мистецтв, зокрема Леона Копельмана, і двох митців, народжених у Румунії – Георгія Мунтяну художника і Георгія Мунтяну скульптора. Останній ряд присвячений поточним подіям, зокрема надання можливості нашим пілотам навчатися в Румунії. Далі - плакат із синьою рукою – це скульптор з Тімішоари Богдан Раце, який поставив скульптури в самому центрі Києва. Ще два плакати, зроблені нашими студентками, які були переселенками і вони через Румунію рухались в Європу і таким чином подякували».

Під час відкриття виставки студентка Київського університету культури і мистецтв Юлія Панасенко поділилася своїми враженнями від заходу та розповіла про концепцію власної роботи:

«Це чудова виставка, дуже актуальна. Зараз наші плакати тут, їх тут декілька. Багато наших інших студенток презентовані тут також, на жаль, вони не змогли приїхати, але вони тут також презентовані. Якщо говорити про мій плакат, я взяла за ідею Вікентія Хвойку та Теодора Бураду, їхній вклад у культуру і мистецтво на цілі покоління, те, що вони зробили. Їхня робота показана статуєю Венери, яка передає їхній величезний вклад у цю культуру. Я вважаю, що це дуже важливо для майбутніх поколінь також знати, звідки цей виток і звідки це все йде.»

Далі виступила Ксенія Кримовська, яка представила на виставці дві свої роботи.

Вона пояснила ідеї, закладені в обидва плакати:

«Добрий день, мене звати Ксенія Кримовська. У мене дві роботи на цій виставці. Перша була пов'язана з гуцулами та з румунською стороною Карпат. Вони обидві використовували трембіти як інструмент і для музики, і для передачі інформації, а разом це об'єднана ідея свободи. По суті, тому я і написала – «Симфонія свободи», тобто ми разом, нас чути далеко в горах.

І другий мій плакат – він щодо Інтермаріуму. Я вибрала образ рятувального кола, тому що хотіла передати те, що Інтермаріум, як і рятувальне коло, рятує життя. І цей союз нам дуже сильно потрібен зараз.»

Другий модуль зосереджений на українсько-польських зв'язках, які тягнуться від спільної боротьби проти Османської імперії до концепції Інтермаріуму – ідеї політичної єдності країн між Балтійським, Чорним та Адріатичним морями. Андрій Будник нагадає:

«Нас об'єднують великі спільні битви проти Османської імперії, серед яких битва під Віднем, під Хотиним. Тут варто заговорити увагу на персоні Адама Чарторийського, він був засновником ідеї Інтермаріуму, він це вигадав. Щодо реєстру персон, то можна зауважити, що є Казимир Малевич – всесвітньо відомий художник, автор «Чорного квадрата», який народився в Києві, але був поляком.»

Третій модуль – найдраматичніший. Це плакати «Креативного спротиву» – серія робіт, що документує емоційний, ментальний та культурний досвід молодих українців після 24 лютого 2022 року. Заслужений художник України Андрій Будник згадав, як створювалася група:

(Закінчення на 10 стор.)

Василь Каптару/ВСПР

Нові партнерства між громадами Румунії та України та зміцнення транскордонної співпраці, за сприяння СУР

19 листопада у Палаці Парламенту Румунії відбувся урочистий захід з нагоди 35-річчя заснування Союзу українців Румунії, який став важливою платформою для поглиблення румунсько-українського співробітництва та укладення нових міжрегіональних партнерств. Подія об'єднала представників державної влади, місцевого самоврядування, дипломатичних установ, освітян та громадських організацій, а її ключовим результатом стало підписання нової угоди про партнерство між Тіміською повітовою радою, Румунія та Чернівецькою обласною державною адміністрацією, Україна. Документ підписали Алін Августин Флорін Поповічу, заступник голови Тіміської повітової ради, та Руслан Запаранюк, голова Чернівецької обласної державної (військової) адміністрації. Угода передбачає зміцнення інституційної співпраці у сферах регіонального розвитку, культури, освіти, економічної взаємодії та транскордонних ініціатив, що мають практичне значення для громад обох регіонів.

У рамках церемонії Алін Поповічу вручив голові СУР, депутату Миколі-Мирославу Петрецькому пам'ятну табличку на знак вдячності за його багаторічний внесок у розвиток румунсько-українських відносин та підтримку української громади в Румунії. Символічну відзнаку отримав також Руслан Запаранюк за зусилля у зміцненні партнерських стосунків між Чернівецькою та румунськими регіонами.

Важливою частиною ювілейного заходу стала церемонія підписання партнерських угод між адміністративно-територіальними одиницями Румунії та України, спрямованих на розвиток спільних проєктів у сферах освіти,

культури, молодіжних обмінів, економічної співпраці, туризму, збереження культурної спадщини та зміцнення зв'язків між громадами по обидва боки кордону. Партнерські документи уклали:

- Мерія громади Сеука Сату-Марського повіту, Румунія – Мерія Бедевлянської громади Закарпатської області, Україна;
- Мерія громади Пішкольц Сату-Марського повіту, Румунія – Мерія міста Надвірна Івано-Франківської області, Україна;
- Мерія громади Кульчу Сату-Марського повіту, Румунія – Мерія Лисецької громади Івано-Франківської області, Україна;
- Мерія громади Апа Сату-Марського повіту, Румунія – Мерія міста Новоселиця Чернівецької області, Україна;
- Мерія громади Ремети Марамурського повіту, Румунія – Мерія Білоберізої громади Івано-Франківської області, Україна;
- Мерія громади Ремети Марамурського повіту, Румунія – Мерія Верховинської громади Івано-Франківської області, Україна;
- Мерія громади Ремети Марамурського повіту, Румунія – Мерія Зеленської громади Івано-Франківської області, Україна;
- Мерія громади Ремети Марамурського повіту, Румунія – Мерія Топорівської громади Чернівецької області, Україна;
- Мерія громади Віктор Влад Деламаріна Тіміського повіту, Румунія – Мерія Берегометської громади Чернівецької області, Україна;
- Мерія громади Штюка Тіміського повіту, Румунія – Мерія Горішньошеровецької громади Чернівецької області, Україна;
- Мерія громади Штюка Тіміського повіту, Румунія – Мерія Тисьменицької громади Івано-Франківської області, Україна;
- Мерія громади Бетхаузен Тіміського повіту, Румунія – Мерія Юрківської громади Чернівецької області, Україна;
- Мерія громади Извоареле Сучевей Сучавського повіту, Румунія – Мерія Селятинської громади Чернівецької області, Україна;
- Мерія громади Ілем Сучавського повіту, Румунія – Мерія Селятинської громади Чернівецької області, Україна;
- Мерія громади Молдова-Суліца Сучавського повіту, Румунія – Мерія міста Вашківці Чернівецької області, Україна;
- Мерія громади Дерска Ботошанського повіту, Румунія – Мерія Великокучурівської громади Чернівецької області, Україна;
- Мерія громади Генешті Ботошанського повіту, Румунія – Мерія Кадубовецької громади Чернівецької області, Україна;
- Мерія громади Авремені Ботошанського повіту, Румунія – Мерія Мамалигівської громади Чернівецької області, Україна;

(Продовження на 13 стор.)

www.uur.ro

СУР У БУХАРЕСТІ ВШАНУВАВ ПАМ'ЯТЬ МІЛЬЙОНІВ ЖЕРТВ ГОЛОДОМОРІВ

22 листопада, у четверту суботу місяця, коли українці звідусіль вшановують пам'ять жертв однієї з найжахливіших трагедій ХХ століття – Голодомору, голова Союзу українців Румунії, депутат Микола-Мирослав Петрецький, взяв участь у заході, організованому Бухарестською філією СУР. Подія була присвячена пам'яті мільйонів людей, які загинули від штучного голоду, спричиненого сталінським режимом у 1932–1933 роках.

Захід розпочався з релігійної служби поминання та хвилини мовчання в пам'ять про загиблих у нелюдських стражданнях. Присутні з глибоким сумом пригадали трагічні події тих років. Подальші виступи підкреслили масштаби національної катастрофи, яку пережив український народ під час Голодомору, та провели болючі паралелі з сучасними випробуваннями України.

У промові, виголошеній з цієї нагоди, Микола-Мирослав Петрецький підкреслив, що цей день є не лише днем пам'яті, а й колективним проявом солідарності з жертвами історичного злочину. Він зазначив, що всі філії Союзу українців Румунії відзначають цю подію, щоб жертви Великого голоду не були забуті.

Голова СУР нагадав про спроби радянського режиму знищити український народ, ліквідувати інтелектуальну еліту та придушуючи мову, культуру й традиції. Конфіскація запасів продовольства, блокування доступу до продуктів і заборона пересування стали інструментами планового винищення, покликаними перетворити голод на зброю масового знищення.

Він провів паралель із сучасними подіями в Україні, зазначивши, що Російська Федерація цілеспрямовано руйнує цивільну інфраструктуру, школи, лікарні, дитячі садки, склади продовольства та ліків, продовжуючи політику винищення українського народу іншими засобами.

Микола-Мирослав Петрецький нагадав, що 23 листопада 2022 року, з його ініціативи, Парламент Румунії офіційно визнав Голодомор 1932–1933 років злочином проти людяності та проти україн-

ського народу. Цим рішенням Румунія приєдналася до країн, які визнали геноцидний характер цієї трагедії, рішуче засудивши злочинне винищення українців голодом і висловивши солідарність із українським народом.

Голова СУР наголосив на важливості збереження пам'яті про Голодомор, відкритого обговорення цієї трагедії, передачі знань про неї молодому поколінню та запобігання її запереченню або забуттю. Він висловив вдячність Бухарестській філії Союзу українців Румунії за активну підтримку громади та сприяння збереженню колективної пам'яті, а також подякував усім присутнім за відданість Союзу та українському народові, підкресливши, що підтримка України й просування історичної правди допомагають запобігти повторенню подібних трагедій.

www.uur.ro

Рада СУР визначила плани на кінець 2025 – початок 2026 року: бюджет, проєкти та міжнародна співпраця

Рада Союзу українців Румунії зібралася 20 листопада в центральному офісі СУР у Бухаресті на чергове засідання, яке скликав голова організації, депутат Микола-Мирослав Петрецький. Зустріч розпочалася з огляду адміністративних та фінансових звітів за жовтень 2025 року. Представники відділу кадрів і бухгалтерії прозвіту-

вали про стан фінансів, структуру витрат філій і спеціалізованих комісій, а також проаналізували документи, подані керівниками місцевих організацій.

Одним із ключових пунктів засідання стало обговорення й затвердження кошторисів для заходів, запланованих на грудень 2025 та січень 2026 року. Серед запропонованих ініціатив – культурні та мистецькі події до зимових свят, проєкти з популяризації українських традицій, програми для дітей і молоді, меморіальні заходи та інші дії, спрямовані на зміцнення ідентичності української спільноти в Румунії. Переважна частина поданих кошторисів отримала підтримку Ради.

Далі члени Ради розглянули поточні потреби філій і комісій на найближчі два місяці. Йшлося про фінансування адміністративної діяльності, проведення засідань, закупівлю необхідних матеріалів та інвентарю, а також ремонти в приміщеннях місцевих організацій. Усі запити були схвалені.

У заключній частині засідання Рада СУР обговорила питання міжнародної співпраці, погодивши участь у низці важливих подій: Форумі українців Східної Європи, який пройде в грудні у Перемишлі (Польща), Європейському форумі української діаспори «Нові-Сад 2025», а також щорічних зборах Європейського Конгресу Українців у місті Нові-Сад (Сербія). Рада взяла до уваги й інші пропозиції щодо партнерства та міжнародних ініціатив.

За результатами засідання були ухвалені рішення з усіх питань порядку денного, а відповідні документи підписали всі члени Ради.

Інформація про дату й місце наступного засідання Ради СУР буде повідомлена філіям додатково у встановленому порядку.

www.uur.ro

РУМУНСЬКО-ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ ПРОЄКТ КУЛЬТУРНОГО СПРОТИВУ

(Закінчення. Поч. на 7 стор.)

«Остання секція – це плакати групи «Креативний спротив», яка була створена всього за тиждень після початку бойових дій. Коли ми приймали рішення про створення цієї групи, у наших вікнах було чути бій під Києвом на гостомельському летовищі. Але ми не боялися, ми знали, що це наш єдиний вибір у цій ситуації. Тому групу було створено: там було 20 викладачів і спочатку 100 студентів, а згодом – 200, 300, зараз 700 студентів. Кожен цей плакат давався дуже нелегко. Наприклад, верхній плакат із жінками створила наша студентка після того, як стали відомі російські злочини в Бучі. Деякі з цих плакатів створювалися просто на вокзалах, в евакуаційних потягах, коли студенти виїжджали до Європи.»

Сильну оцінку українським студентським роботам дав президент Bucharest Graphic Days, куратор Чіпріан Ісак:

«Так склалося, що теми наших проєктів виявилися близькими. Ми також працюємо над проєктами спротиву, і це дуже вдало збіглося. Цей рік для нас тяж – рік опору. На наш конкурс надійшли роботи з 30 країн – і це зовсім інший підхід. У мирний час люди працюють інакше: вони розслабленіші, вільніші. А ці роботи потрібно бачити крізь призму напруги, страху, постійної небезпеки. Я не уявляю, як можна бути творчим, коли над головою вибухає бомба. Саме тому ці роботи потрібно оцінювати особливо.»

Він підкреслює, що українські студенти не просто створюють візуальні образи – вони зшивають цивілізаційні зв'язки:

«У цих роботах є змішання культур, пошук спільних цінностей, які вони розглядають через тему спротиву. Це заслуговує на велику повагу.»

Його думки підтверджують загальний настрій виставки: це не про мистецтво заради мистецтва, а про мистецтво як спосіб вижити.

Президентка ГО Faina UA і координаторка проєкту Євгенія Розбицька наголосила на важливості студентської участі:

«Група креативного спротиву була створена студентами під керівництвом їх викладачів Андрія Будника і інших викладачів ще на початку повномасштабного вторгнення, і з перших днів в умовах війни студенти створюють свій протест як вони можуть, як вони відчують, закладаючи ті сенси, які вони бачать навколо? Або це блекаут, або це обстріли, але так чи інакше – це бажання протистояти російському агресору.»

Коли ми представляли цю колекцію в Тімішоарі цього року, на річницю повномасштабного вторгнення, ми представляли колекцію Креативного спротиву, а також проводили резиденцію для студентів України і Румунії, бо для нас дуже важливо мати цей діалог, не односторонню позицію, а саме співпрацю.

У нас з'явилася ідея, що нам потрібно створити велику колекцію «Інтермаріум постер», де ми проведемо аналогії між Україною та Румунією і між Україною та Польщею, покажемо ідею Інтермаріуму, покажемо ідею спротиву і спробуємо силами дизайну, силами студентського голосу донести, наскільки важливо сьогодні нам на рівні молоді, на рівні влади, на рівні медіа, на рівні журналістики об'єднуватися, говорити на спільні теми і розуміти, як важливо, щоб ми разом вчинили цей спротив.»

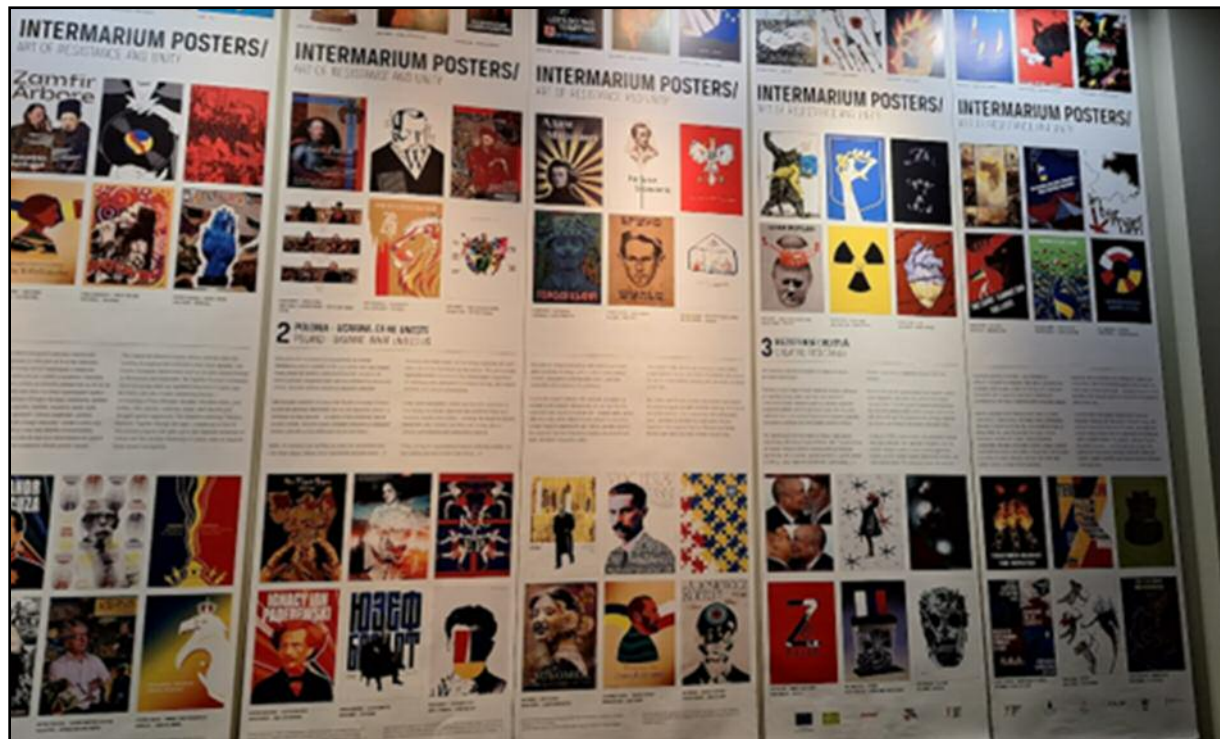
Євгенія Розбицька підкреслила ще один критично важливий аспект:

«Росія потужна в пропаганді, і дуже легко обернути країни, навіть якщо тут немає активних бойових дій, але тут є медіа-війна, тут є війна пропаганди і нам важливо створювати такі культурні проєкти, щоб ми могли на рівні «людина до людини» протистояти цій пропаганді так, як ми можемо.»

Повернення виставки до Києва стало подією не лише мистецькою, а й глибоко символічною, адже саме тут плакати знову опинилися в тому контексті, в якому й були створені. 28 листопада відбулася кураторська екскурсія від Андрія Будника та студентів, після якої пройшла дискусія «Значення плакатного мистецтва як інструменту просування ідеї Інтермаріуму». До обговорення долучилися директор Польського інституту в Києві Ярослав Годун, експертка з культурної дипломатії Тетяна Коваленко, студенти-автори плакатів та координаторка проєкту Євгенія Розбицька. Учасники наголосили: плакат – це не просто візуальне зображення, а політична й культурна дія, доступна кожному, хто має сміливість висловлюватися.

В умовах війни графічний дизайн перетворився з академічної дисципліни на потужний інструмент спротиву, терапії та міжнародного діалогу. Проєкт «Інтермаріум постер – мистецтво спротиву й єдності» демонструє це наочно: мистецтво здатне відновлювати зв'язки, розірвані війною; дизайн може стати своєрідною зброєю, коли традиційна зброя недоступна; молодь формує власний голос в європейському культурному просторі, а регіональна солідарність набуває конкретного сенсу через людські історії, жести та культурні ініціативи. Ця виставка не про минуле, а про майбутнє – про покоління, яке знає, що таке страх, але обирає говорити мовою творчості, про країни, які об'єднує не лише географія, а й спільні цінності, про мистецтво, що стає доказом того, що навіть у час темряви люди здатні створювати світло.

У Гура-Гуморулуй вшанували 162-гу річницю від дня народження Ольги Кобилянської

27 листопада в Гура-Гуморулуй – місті, де 162 роки тому народилася видатна українська письменниця Ольга Кобилянська – відбувся урочистий захід, організований Сучавською філією Союзу українців Румунії. Подія стала не лише даниною пам'яті, а й підтвердженням тривалої роботи СУР зі збереження української культури та розвитку міжкультурного діалогу в Румунії.

Урочистості розпочалися в центральному парку міста біля погруддя письменниці, встановленого завдяки зусиллям української громади. Представники Сучавської філії СУР, мерії та Міської ради Гура-Гуморулуй поклали вінки до пам'ятника, вшановуючи постать, яка стала символом Буковини та провісницею нової доби української літератури.

Особливо зворушливою була поминальна служба, яку відслужили п'ятеро греко-католицьких священиків: вікарій Василь Колопельник, протоієрей Йонуц Урсуляк, священики Ілля Венечук, Василь Стойка та Микола Ніколайшен. Їхні молитви пролунали в місці, яке щороку збирає тих, хто прагне зберегти живу пам'ять про останню класикину української літератури XIX століття.

Серед присутніх були представники місцевої влади та актив української громади: голова Сучавської філії СУР Ілля Сачук, мер Гура-Гуморулуй Маріус Урсачук, а також активний член громади, син українського письменника з Румунії Дениса Онищука – фотограф, який майже два десятиліття документує кожну церемонію біля пам'ятника Кобилянській.

(Продовження на 12 стор.)

Василь КАПТАРУ
www.uur.ro

Цікаві сторінки життя Ольги Кобилянської

Ольга КОБИЛЯНСЬКА
(1863-1942)

Ось добірка цікавих фактів про Ольгу Кобилянську – українську письменницю-новаторку, одну з ключових фігур модернізму:

- **Самоучка.** Кобилянська не мала системної шкільної освіти. Вона закінчила лише 4 класи школи, на той час вважалося, що дівчатам знати більше не потрібно. Навчалася вдома, багато читала німецькою та самотужки опановувала літературну майстерність;

- **Писала німецькою.** Перші твори створювала німецькою мовою, і лише пізніше перейшла на українську;

- **Володіла румунською.** Письменниця знала румунську мову на побутовому рівні та підтримувала контакти з місцевою румунською інтелігенцією на Буковині;

- **Феміністка свого часу.** Була активною учасницею жіночого руху в Галичині та на Буковині. Писала про рівність жінок, їхню свободу й самореалізацію, що було новаторським на той час;

- **Дружила з Лесею Українкою.** Їх пов'язувала глибока інтелектуальна й духовна дружба. Вони листувалися майже два десятиліття;

- **«Vita nova» в літературі.** Її стиль вважали незвичним для того часу – поєднання імпресіонізму, психологізму й елегантної модерністської мови;

- **"Земля" – майже репортаж із реального життя.** Твір заснований на справжньому кримінальному випадку братовбивства, який трапився в її рідних околицях;

- **Героїні з сильним характером.** У багатьох її творах жінки не пасивні, а внутрішньо сильні, інтелектуальні, здатні до протесту;

- **Румунські мотиви в її житті.** Деякі реальні історії, що лягли в основу її творів,

відбувалися у змішаному українсько-румунському середовищі;

- **Любила природу і гори.** Мріяла жити в Карпатах і відчувала особливий зв'язок із природою – це помітно в її творах. Часто подорожувала селами Південної Буковини (нині Румунія), обожнювала буковинські краєвиди;

- **Вела щоденники.** Залишила велику кількість листів і щоденникових записів, які показують її як тонку й вразливу натуру;

- **Мала надзвичайну пам'ять.** Навіть у старості могла цитувати цілі фрагменти з книжок, які читала в молодості;

- **Постать у культурі.** Її образ часто зображають як інтелігентку з європейським стилем мислення, що поєднувала українську культуру з західноєвропейським модернізмом;

- **Ольгу Кобилянську вважають «буковинською європейкою».** Її спадщина одночасно важлива для української та румунської культурних традицій, бо її біографія та творчий шлях ширші за межі однієї національної культури.

Джерело: інформація з відкритих джерел

«Клуб української малечі» у Клузі провів тематичну зустріч, присвячену Святому Миколаю

У суботу, 22 листопада, «Клуб української малечі», що діє при Клузькій філії Союзу українців Румунії, провів чергову тематичну зустріч під назвою «Най-улюбленіший святий дітей». Ведуча заходу – Людмила Дорош, головна редакторка дитячого журналу «Дзвоник», що виходить під егідою СУР, підготувала для маленьких учасників та їхніх батьків цікаву, насичену та пізнавальну програму.

Разом із дорослими діти відкрили для себе постать Святого Миколая – реального історичного діяча, єпископа, відомого своєю безмежною добротою, щедрістю та турботою про нужденних. Саме завдяки добрим справам і особливій любові до дітей він залишився в серцях багатьох поколінь, ставши символом милосердя, підтримки й світлих вчинків.

Малеча також дізналася, чим відрізняється Святий Миколай, що приходить 6 грудня з подарунками та солодощами, від образу Діда Мороза, який приносить дарунки на Святвечір. Під час бесіди діти ознайомилися з різними традиціями святкування цього дня в інших країнах та разом з'ясували, як образ історичного Святого Миколая став натхненням для сучасного Санта-Клауса – добродушного героя з білою бородою, у теплому червоному вбранні та на чарівних санях із летючими оленями.

Після пізнавальної частини на дітей чекала захоплива гра «Скринька добрих справ». Малюки записували свої добрі вчинки та пообіцяли продовжувати наповнювати скриньку й надалі, до наступної зустрічі, коли вони знову чекатимуть Святого Миколая з подарунками.

Завершилася зустріч у теплій, піднесеній атмосфері радості й творчості. Діти співали пісні про Миколая та взяли участь у майстер-класі з виготовлення фетрових чобітків – традиційних святкових прикрас, у які кладуть солодощі та сюрпризи.

Кожен чобіток був створений з любов'ю та фантазією: прикрашений блискітками, зірочками, оленями, янголятами та іншими яскравими елементами. Малеча з гордістю забрала свої виробы додому.

Захід подарував дітям не лише нові знання про традиції та історію улюбленого святого, а й радість творчості, теплі емоції та глибше розуміння того, як маленькі добрі справи роблять світ кращим.

www.uur.ro

Міжнародний день доброти та Міжнародний день толерантності відзначили у школах Сучавського повіту

Учні підготовчих, 1 та 4 класів Палтінської гімназійної школи, а також учні Спертурської початкової школи, під керівництвом вчительок Константини Бурсук та Марії Ясіновської, відзначили з великою радістю та захопленням Міжнародний день доброти. Діти взяли участь в яскравих та емоційних заходах, під час яких щиро розповідали, що для них означає доброта.

Малюки малювали, розфарбовували, вирізали, співали та створювали тематичні плакати, натхненні добрими вчинками, які вони можуть робити щодня. У початковій школі Спертурь учні вирішили відзначити доброту простими, але душевними жестами: вони обмінялися невеликими подарунками – символами дружби та радості дарувати. Діти обговорили важливість лагідних слів, поваги та маленьких вчинків, які здатні робити світ кращим. Вони зрозуміли, що доброта не потребує особливого дня, її можна проявляти щодня простими, але щирими вчинками.

З нагоди Міжнародного дня толерантності учні Арджелської гімназійної школи під керівництвом вчительки Черасели Чорней взяли участь у заходах, присвячених розвитку поваги, емпатії та прийняття різноманітності. Вони долучилися до дискусій, ігор та вправ на співпрацю, а також

створювали плакати та повідомлення про дружбу, прийняття та доброту.

Особливим моментом стала спільна діяльність учнів 7-го та 1-го класів. Старші учні, через ігри та творчі заняття, пояснювали першокласникам, наскільки важливо розуміти та поважати оточуючих, незалежно від відмінностей. Разом вони

створили малюнки та повідомлення, що популяризують толерантність, гармонію та дружбу.

Ці заходи сприяли формуванню позитивного ставлення та зміцненню шкільного середовища, заснованого на повазі, прийнятті та розумінні. Завдяки залученню всіх учнів було ще раз продемонстровано, що доброта і толерантність – важливі цінності, які можна навчитися і розвивати через спільні переживання.

Заходи, проведені з нагоди Міжнародного дня доброти та Міжнародного дня толерантності, підкреслюють, наскільки важливо, щоб школа залишалася місцем формування характеру, емоційного розвитку та виховання справжніх цінностей. Через гру, співпрацю та творчі заняття учні краще усвідомили, що таке доброта, повага та прийняття різноманітності, а ці уроки життя сприяють побудові гармонійної та інклюзивної спільноти.

Завдяки відданості, чуйності та креативним ідеям вчителів української мови перетворили прості виховні моменти на незабутні враження, які навчають дітей бути відкритими, чуйними та добрими. Такі ініціативи збагачують навчальний процес та сприяють формуванню поколінь, які цінують комунікацію, різноманітність і мирне співіснування.

www.uur.ro

У Гура-Гуморулуй вшанували 162-гу річницю від дня народження Ольги Кобилянської

(Закінчення. Продовження з 11 стор.)

До вшанування долучилися члени СУР, місцеві мешканці, прихильники української культурної спадщини, а також шість студенток відділення української мови Сучавського університету. Серед них – три студентки з України та одна з села Димка, того самого, яке надихнуло Кобилянську на створення повісті «Земля».

Організуючи захід, Сучавська філія СУР вкотре підтвердила свою активну роль у культурній та освітній діяльності. Робота філії охоплює не лише проведення урочистостей, а й тривалі ініціативи зі збереження української мови, підтримку шкільних програм, популяризацію української літератури та розвиток діалогу між громадами Румунії.

Цей день став нагодою наголосити для молоді на важливості культурних пам'яток і заохотити її долучатися до подібних заходів, що формують спільну історичну пам'ять і зміцнюють ідентичність.

Ольга Кобилянська залишила величезний літературний спадок: від ранніх німецькомовних текстів до новел і повістей, що стали класикою – «Земля», «Царівна», «У неділю рано зілля копала», «Юда», «Ніоба». Її життя і творчість нерозривно пов'язані з просторами Буковини – й української, і румунської.

Сьогодні, завдяки подібним подіям, які організовує Сучавська філія СУР, ця спадщина продовжує жити. І через 162 роки після народження письменниці її слово звучить актуально, а Буковина – по обидва боки кордону – знову й знову повертається до її творів як до духовного джерела, що єднає людей, мови й культури.

Нові партнерства між громадами Румунії та України та зміцнення транскордонної співпраці, за сприяння СУР

(Закінчення. Продовження з 8 стор.)

- Мерія громади Киндешть Ботошанського повіту, Румунія – Мерія Недобойської громади Чернівецької області, Україна;
- Мерія громади Мікула Сату-Марського повіту, Румунія – Мерія Ямницької громади Івано-Франківської області, Україна.

Окремо була підписана освітня угода між Теоретичним ліцеєм імені Юлії Гасдеу м. Лугож, Тіміського повіту, Румунія та Ямницьким ліцеєм, Івано-Франківської області, Україна.

Ці партнерства логічно продовжують і доповнюють низку угод, укладених у попередні роки за активного сприяння Союзу українців Румунії. Саме

СУР став ключовою структурою, яка об'єднала громади, розширила транскордонні контакти та ініціювала десятки успішних культурних, освітніх, гуманітарних і регіональних проєктів. Завдяки системній роботі організації зміцнюються сусідські відносини, активізується обмін досвідом між органами місцевого самоврядування, а українська громада в Румунії отримує нові можливості для розвитку та взаємодії.

Підписання нових документів підтвердило провідну роль СУР як промоутера транскордонного партнерства та діалогу, що має реальний вплив на розвиток регіонів і створює фундамент для масштабних спільних ініціатив у майбутньому.

◆ С М О Р І Ж К А Д Л Я Д І Т Е Й ◆

Румунська народна казка

БАБА У ДВАНАДЦЯТИ КОЖУХАХ

Колись давно жила на світі баба Докія і мала вона одного сина. Коли її син одружився і привів додому невістку, баба, будучи жінкою дуже злою, незлюбила її та постійно шукала нагоди, щоб помучити бідолашну.

Вкінці-кінців, уже не маючи причин, щоб зачепити мо-лодицю, придумала баба Докія, як звести її зі світу. Під кінець місяця лютого, коли надворі було так холодно, що дерева тріскали від морозу, посилає баба невістку в ліс по суниці та наказує, щоб без ягід додому не поверталася.

Що ж мала робити бідна молодиця?.. Взяла ківшик і пішла, плачучи, до лісу. Але де ж вона, бідолашна, знайде суниці, які ще навіть не цвіли цього року?

Блукаючи безцільно лісом, молодиця натрапила на хатину в якій жили дванадцять дідів – то були дванадцять місяців року.

Зайшовши до хатини, молодиця привіталася чемно, потім розповіла дідусям про свою злу свекруху і про завдання, яке та дала їй. На кінець вона поспитала в місяців, чи не знають вони якогось місця у лісі, де вона могла б назбирати суниць.

Дідусі-місяці запросили молодицю до столу, нагодували її, а потім запропо-

нували переночувати, бо на дворі уже смеркало, пообіцявши при тому, що на другий день допоможуть знайти ягоди.

Молодицю, яка, довго блукаючи лісом, втомилася і добре змерзла, не треба було довго просити. Вона погодилася і, тільки-но притулила голову до подушки, міцно заснула.

Зранку наступного дня, коли молода жінка пробудилася, дідусі подали їй ківшик і сказали, щоб вона поверталася з ним додому, але не відкривала його, поки не прибуде до своєї хати.

Молодиця від усього серця подякувала дідусям-місяцям за гостинність, поцілувала їм руки і, взявши ківшик, пішла додому до своєї свекрухи.

Коли побачила баба, що її невістка повертається, сварливо запитала, де вона була стільки часу і чи принесла суниці.

Невістка не відповіла їй, а лише простягнула їй ківшик із зав'язаною шийкою. Баба Докія вирвала ківшик з її рук, швидко відкрила і... не повірила своїм очам!.. Ківшик був повний стиглих червоних суниць, поміж якими де-не-де зеленіли й свіжі листочки, – як глянеш, очі розбігаються.

Побачивши суниці, уже не мала чим докоряти баба Докія своїй невістці й мовчки куштувала спілі смачні ягоди.

Потім поміркувала: якщо в лісі є ягоди, то повинна бути і свіжа трава, отже можна пасти кіз.

Одяглась баба в дванадцять кожухів, бо надворі було дуже холодно, взяла на плече вила й повела кіз пасти до лісу. Як тільки рушила вона з дому, надворі почав падати сніг, піднялася хуртовина. У таку погоду добрий господар і пса надвір не вижене. Та вперта баба не повернулась. Від снігу верхній кожух баби намок, став важким і перетворився на шмату. Помітивши це, баба зняла його і попрямувала далі.

Хуртовина не припинялася, а, навпаки, чим далі посилювалась, а сніг падав усе густіший та густіший.

Протягом кожного наступного дня намокав ще один бабин кожух, і увечері вона була змушена його знімати. І так

Зрозумівши, що замерзає і не має жодної можливості врятуватися, баба Докія впала на коліна і почала плакати. Так вона замерзла і перетворилася на камінь. Цей камінь й сьогодні видно на вершині гори Рареул, під якою тече вода, чиста, як сльоза. А бабині кози також перетворилися в каміння.

З румунської переклала
Ірина МОЙСЕЙ

ЧОТИРИ БАЖАННЯ

Дмитрик накатався на санчатах з льодяної гори і на ковзанах по замерзлій ріці, прибіг додому рум'яний, веселий і говорить батькові:

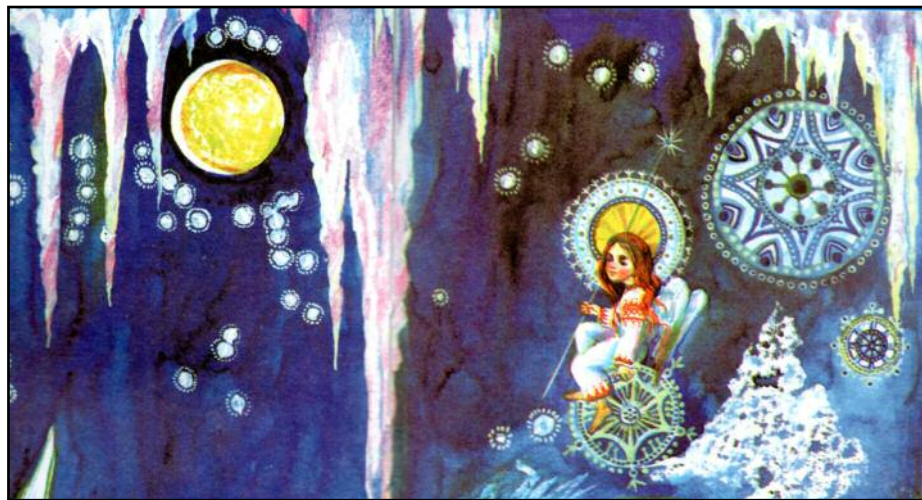
– Ой як весело зимою! Я б хотів, щоб завжди зима була!
– Запиши твоє бажання в мою кишенькову книжку, – сказав батько.

Дмитрик записав.

Прийшла весна. Дмитрик вволю набігався за яскравими метеликами по зеленому лузі, нарвав квітів, прибіг до батька й каже:

– Що за чудо ця весна! Я б хотів, щоб весна завжди була!
Батько знову витягнув книжку і наказав Дмитрику записати своє бажання.

Настало літо, Дмитрик з батьком вирушили на сінокіс. Весь довгий день веселився хлопчик: ловив рибу, назбирав ягід, перекидався в духмяному сіні і ввечері сказав батькові:

– Ось уже сьогодні я повеселився вволю! Я б хотів, щоб літу кінця не було!

І це бажання Дмитрика було записане в ту ж книжку.

Настала осінь. В саду збирали плоди – рум'яні яблука і жовті груші. Дмитрик був у захваті і говорив батькові:

– Осінь краща від усіх пір року!

Тоді батько дістав свою записну книжку і показав хлопчику, що він те саме говорив і про весну, і про зиму, і про літо.

Костянтин УШИНСЬКИЙ

♦ С Т О Р І Н К А Д Л Я Д І Т Е Й ♦

Іван КОВАЧ**ПРЕДВІЧНИЙ, ЩЕДРИЙ ВЕЧІР-ДЗВІН**

Ідуть між люди ті слова –
важкі і тихі та смиренні
в убогих вічних тих дивах,
в яких любов повік святенна.

Веселу світу новину
несуть слова на всі простори,
бо Діва Сина не одну
хатину втішить і збадьорить.

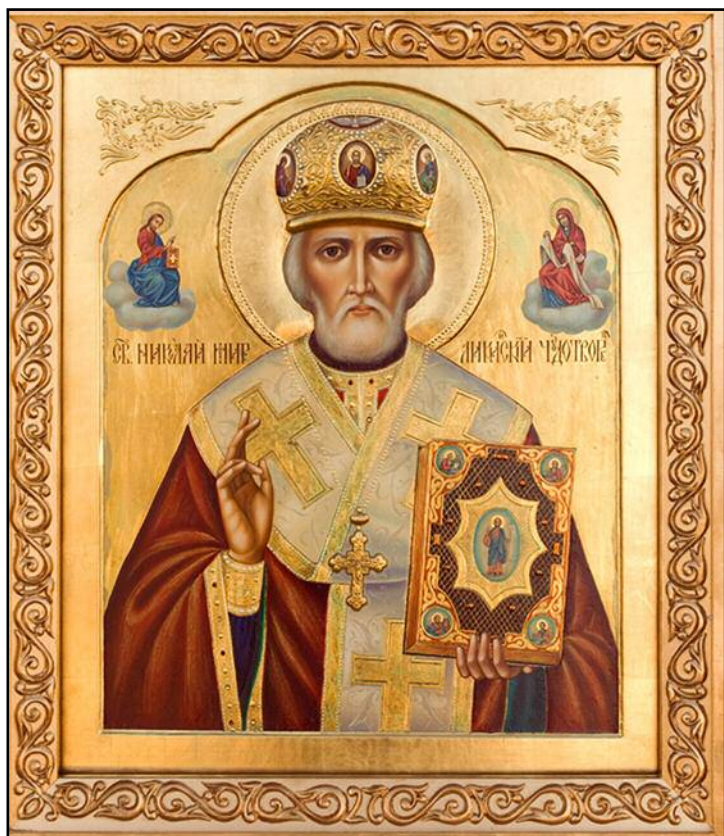
Окови з нас здійняти Він
прийшов Месією Безсмертним, –
Предвічний щедрий вечір-дзвін
у Слові Бога – щиросердний.

Поклін Йому, Творителю вертеп,
рожденному з Пречистої Марії, –
в спасінні воплощенському прищеп
радіє Небо ув даючій мрії.

Художник
Дарія ГУЛАК-КУЛЬЧИЦЬКА

**А ХТО, ХТО МИКОЛАЯ ЛЮБИТЬ?
ТОМУ СВЯТИЙ МИКОЛАЙ,
НА ВСЯКИЙ ЧАС ПОМОГАЙ!**

Святий Миколай улюбленець дітей! Він приносить дарунки тим дітям, які були чемними, слухняними.

І святкують Святого Миколая 6/19 грудня. Це веселе свято, коли ті, які носять його ім'я, в цей день угощають своїх друзів, рідних.

За однією з легенд, коли Святий Миколою помер і постав перед Богом, Бог промовив до нього: «Багато, Миколо, ти зробив добра за своє життя. За це я виконаю будь-яке твоє бажання».

Микола не довго думаючи відповів: «Дай мені, Боже, бодай один раз на рік сходити на землю та обдаровувати діточок».

З того часу кожного року у ніч з 18 на 19 (5-6) грудня Святий Миколай сходить з небес на землю і робить кожному присмні, несподівані подарунки.

(І.П.-К.)

Н. ГУМЕНЮК**СВЯТВЕЧІР**

На столі – свята вечера.
Вся родина – за столом.
Відчиняє ангел двері
Позолоченим крилом.
Благу вість нам сповіщає
Про народження Христа.
В хаті свято розцвітає,
Гріє душу доброта.
Пахне сіном і кутею.
Сяє зірка. Сніг скрипить.
І колядка над землею
З білим ангелом летить.

Л. КУЛІШ-ЗІНЬКІВ**ТАНЦЮВАЛИ
ЗАЙЧИКИ**

Танцювали зайчики у гайку,
На сніжку біленькому, на сніжку.
Вибивали лапками гопака,
Хоч мела хурделиця
Ще й яка.
Гарно побігайчики
Стриб та скік –
Зустрічали зайчики
Новий Рік.

Нові партнерства і спільні проєкти: підсумки румунсько-українського симпозіуму в Сату-Маре

28 –29 листопада 2025 року Сату-Маре став центром наукового й дипломатичного діалогу між Румунією та Україною – тут відбувся XIII-й Міжнародний симпозіум «Румунсько-українські відносини. Історія та сучасність». Подія зібрала понад 110 учасників, серед яких були науковці, викладачі, громадські діячі та представники органів влади обох держав. Близько п'ятдесяти дослідників представили свої напрацювання під час секційних засідань, які традиційно стали ключовою частиною симпозіуму.

Організований Союзом українців Румунії через Сату-Марську філію, у співпраці з низкою румунських та українських установ, захід підтвердив своє значення як майданчик для наукових дискусій та пошуку спільних рішень у сфері транскордонної взаємодії. До організації також долучилися Сату-Марський повітовий музей, Сату-Марська повітова рада, Інституція Префекта, Ужгородський національний університет, Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, Благодійний фонд «Громадські ресурси та ініціативи» та інші партнери.

Робота симпозіуму була зосереджена у чотирьох секціях: «Археологія», «Історія та міжнародні відносини», «Освіта, мова та література» та «Етнографія та культурна спадщина». Дослідники представили широкий спектр тем: від спільних сторінок історії до поточних соціально-економічних викликів, питань законодавства, етнічної співпраці, геополітичних та міжнародних процесів, що формують сьогодишню систему взаємин між двома державами.

Генеральний секретар СУР і голова Сату-Марської філії Ірина Люба Горват наголосила, що цьогорічна зустріч стала черговим кроком у зміцненні політичних і культурних контактів між Україною та Румунією, розкрила нові дослідницькі напрями та сприяла глибшому взаєморозумінню. Вона підкреслила особливу роль участі представників місцевої влади, адже можливість налагоджувати прямий діалог дозволяє виробляти спільні проєкти економічного, культурного та духовного розвитку. Цього року до симпозіуму долучилися понад тридцять представників різних державних інституцій із повітів та областей двох країн, які отримали змогу ближче ознайомитися з проблематикою розвитку прикордонних регіонів.

Від імені голови СУР Миколи-Мирослава Петрецького учасників привітав його перший заступник Василь Пасенчук, наголосивши на значущості заходу для двостороннього партнерства та підтвердивши готовність СУР і надалі підтримувати організацію симпозіуму. З вітальними промовами також виступили голова Сату-Марської повітової ради Чаба Патакі, повітовий префект Тамаш Ференц Альтфатер, заступники голів Закарпатської та Чернівецької обласних рад Василь Дем'янчук і Михайло Павлюк, директор Сату-Марського повітового музею Лівіу Марта та проректор Закарпатської академії культури й мистецтв Оксана Телеп. Усі вони підкреслили роль Союзу українців Румунії як надійного партнера і посередника в транскордонному діалозі.

У рамках симпозіуму відбувся круглий стіл «Інтенсифікація румунсько-українських відносин у сучасному контексті», де представники місцевих адміністрацій обговорили можливості співпраці та обмінялися успішними практиками. Значною подією стала презентація книги «Румунсько-українські відносини. Історія та сучасність» – збірника статей учасників, підготовленого та виданого Сату-Марською філією СУР під безпосереднім керівництвом і науковою координацією Ірини-Люби Горват.

Завершальним акордом стали підписані угоди про транскордонну співпрацю. Новими партнерами стали Ардуд і Тисмениця, Ардуд і Ямниця, с. Пеулешти і Тисмениця, а також Сату-Марський повітовий центр збереження та популяризації традиційної культури й Академія культури і мистецтв Закарпатської обласної ради. Угоди відкривають шлях до участі у спільних європейських проєктах і закладають основу для довгострокової взаємодії.

Щороку міжнародний симпозіум у Сату-Маре підтверджує свою місію: розширювати горизонти співпраці, зміцнювати зв'язки між людьми та інституціями, а також створювати нові можливості для розвитку прикордонних громад Румунії та України.

Василь КАПТАРУ
www.uur.ro

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

РЕДАКЦІЯ:

Головний редактор – **Василь КАПТАРУ**

Іван КОВАЧ

Редактори – **Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ** та **Роман ПЕТРАШУК**

Комп'ютерний набір – **Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ**

Техноредагування – **Роман ПЕТРАШУК**

Друкарня «RCR PRINT» Бухарест, Румунія; **ISSN 1223-8988** Adresa redakției:

Uniunea Ucrainenilor din România, str. Radu Popescu nr. 15,

Sector 1, București, ROMÂNIA, Tel. 0212220748, 0212220753, Fax 0212220737

E-mail: vilne.slovo@uur.ro/ Адреса сайту СУР: www.uur.ro

**Наклад фінансований
Союзом українців Румунії**

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.